

Интервју на Стефче Стојковски со Драги Спасовски

28 јули 2023

за македонското национално радио “Радио Македонија”

Аудиото од ова интервју може да се слуша во живо или да се доунлодира [тука](#).

Stefče Stojkovski Interviews Dragi Spasovski

July 28, 2023

Macedonian National Radio

The audio for this interview can be streamed or downloaded [here](#).

00:00:00	Најава	Intro
00:00:24	<i>Ај здрам, здрами се (песна) — подкаст</i>	<i>Aj zdram, zdrami se (song) — podcast</i>
00:00:36	<p>Стефче Стоковски Добровечер, почитувани слушатели на програмата на Македонското радио, Радио Македонија, програма "Глас од татковината." Добро ни дојдовте во ова наше ново петочно издание, и овојпат во нашето студио ни пристигна еден гостин кој што навистина заслужува да биде забележан во архивите на нашото радио, човек кој што оставил многу зад себе, човек кој што направил дела за себе и човек кој што има извонредни гласовни способности, можности, а тоа е нашиот гостин Драги Спасовски. Добровечер, Драги, и добро ни дојдовте во Радио Македонија, програмата "Глас од татковината."</p>	<p>Stefče Stojkovski Good evening, dear listeners of the program of Macedonian Radio, Radio Macedonia, program "Voice of the Homeland." Welcome to this new Friday edition and today we have a guest in our studio that truly deserves to be remembered in the archives of our radio—a person who has left a significant legacy, a person who has left many works behind himself, and someone with extraordinary vocal abilities. Our guest tonight is Dragi Spasovski. Good evening, Dragi, and welcome to Radio Macedonia's "Voice of the Homeland."</p>
00:04:21	<p>Драги Спасовски Добравечер, на вас како домаќин на оваа емисија, поздрав до сите слушатели. Драго ми е да бидам гостин, и јас ќе ти се обратам на ти Стефче, зашто сум малку во години постар од тебе и се знаеме веќе подолги години. Ти благодарам за извонредната најава, епитетите кои што ги каже за мене.</p>	<p>Dragi Spasovski Good evening to you as the host of this show, and greetings to all the listeners. I'm happy to be your guest, and I'll address you informally, as Stefče, since I'm a bit older than you, and we've known each other for many years. Thank you for the wonderful introduction and the epithets you used about me.</p>
00:04:46	<p>Стефче Заслужуваш, заслужуваш.</p>	<p>Stefče You deserve it, you truly do.</p>
00:04:48	<p>Драги Да, драго ми е да бидам гостин, драго ми е што сум во Македонија. Ете така, меѓу своите, со своите, со ближните.</p>	<p>Dragi I'm delighted to be your guest, and I'm happy to be in Macedonia—among my own, with my own people.</p>
00:04:57	<p>Стефче Јас најавив дека ти имаш извонредни гласовни можности и дека имаш за тебе поставено бројни ремек дела. Ајде на почетокот, кажи ни нешто, кој е Драги Спа-</p>	<p>Stefče I mentioned that you have remarkable vocal abilities and that you have created numerous masterpieces. Let's start by telling us who is Dragi Spasovski, and what defines him?</p>

совски и што е, всушност, Драги Спасовски.

- 00:05:12 **Драги**
Драги Спасовски, тоа сум јас, веќе ме најави. Потекнувам од Скопје, всушност, роден сум во село, Студера Бара, недалеку од Скопје, тоа се некои минимални 20 км. Тука израснав, тука го минав поголемиот дел од моето детство, младоста, поголемиот дел од животот. Со песната се соочив уште на мали години и можам да кажам дека сум еден вид гласовен наследник на мајка ми Рајна Спасовска, која исто така...
- Dragi**
Dragi Spasovski—that’s me, as you already introduced me. I’m originally from Skopje, though I was born in the village of Studena Bara, not far from Skopje, just about 20 kilometers away. This is where I grew up, where I spent my childhood, my youth, and a big part of my life. I encountered music at a young age, and I can say that I’m a sort of vocal heir to my mother, Rajna Spasovska, who was also...
- 00:05:46 **Стефче**
Тоа ми беше моето следно прашање. Но повели, повели, кажи си, да, повели.
- Stefče**
That was going to be my next question. But go ahead, please, continue.
- 00:05:50 **Драги**
Ќе ти дозволам да го прашаш во моментот кој ти ти одговара.
- Dragi**
I’ll let you ask it at the moment that suits you.
- 00:05:55 **Стефче**
Твоите почетоци значи се од детството?
- Stefče**
So your beginnings are tied to your childhood?
- 00:05:58 **Драги**
Да, од детството, и народната песна, изворната, традиционалната, беше секојпат присутна во мојот дом. Мајка ми беше пејачка за себе.
- Dragi**
Yes, from my childhood. Folk music—authentic and traditional—was always present in my home. My mother was a singer in her own way.
- 00:06:08 **Стефче**
Тоа беше тетка Рајна Спасовска.
- Stefče**
That was Aunt Rajna Spasovska.
- 00:06:10 **Драги**
Да, точно, која има снимано.
- Dragi**
Yes, exactly, and she even made recordings.
- 00:06:13 **Стефче**
Еве јас да кажам нешто за тетка Рајна сега, на самиот почеток, дека јас како дете, се сеќавам на мои, некаде 11-12 години, настапувавме со Владо Тасевски тогаш, со
- Stefče**
Let me say something about Aunt Rajna now, at the very start. As a child, I remember when I was about 11 or 12 years old, we performed together with “Vlado Tasevski” [folk dancing

Никола Цветковски, Коле, нели, како го викавме, Мајстор Коле, со Лазо Георгиевски на гајда, со Велјан Ордановски, свиревме на Илинденски денови. И тогаш, пробавме со неколку жени, меѓу кои и тетка Рајна, Царка, се сеќавам дека беше, и не знам уште која друга жена беше. Настапувавме на Илинденски денови, и, навистина, од публиката имаше овации за нашиот настап. Исто така, тетка Рајна ја викавме ние, беше еден прекрасен вокал, тоа е вашата мајка. Кажи ни нешто и за неа. Ајде.

association in Skopje], with Nikola Cvetkovski—Kole, as we called him, Master Kole, with Lazo Georgievski on the bagpipe, and Veljan Ordanovski. We played at the Ilinden Days festival. At that time, we rehearsed with several women, including Aunt Rajna, Tsarka and I remember there was another woman, though I don't recall her name. We performed at the Ilinden Days festival, and I remember the audience gave us a big ovation. Aunt Rajna was an incredible vocalist—your mother. Tell us something about her. Go ahead.

00:07:00

Драги

Мајка ми, во однос на народна музика, била исклучиво ентузијаст. Никогаш не се посветила на музиката професионално. И, всушност, ти го спомна веќе Коле, за мене тој е чичко Коле, затошто тој е некој далечен братучед на татко ми, така да тука постои некоја родбинска врска. Уште во 50-те години, чичко Коле, се сеќавам, дојде да зборува со мајка ми и татко ми, за таа да пристапи кон тукушто оформеното снимање на магнетофонски ленти, да и таа придонесе во фонотеката и антологијата на македонска, традиционална народна и изворена музика. За жал, не дојде тука до позитивен резултат, поради тоа што иако татко ми беше сосема во ред, беше согласен мајка ми да снима и пее, но неизиниот брат, мојот вујко, беше против тоа, не дозволуваше неговата сестра, според семејните догматски регулации, не дозволуваше сестра му да биде пејачка, зашто во тоа време можеби постоеше фама дека тоа е извикан повик и дека жената, мајка на деца, би требала да биде посветена на домот, на семејство и така натака. Во тоа време, мајка ми се повлече од таа идеја да снима за Радио Скопје. Пееше за себе, кога беше тажна, кога беше весела, кога работеше, кога беше дома, надвор во бавча, имавме голема бавча, и тоа духовно ја одр-

Dragi

My mother, in the context of folk music, was an absolute enthusiast. She never pursued music professionally. And, in fact, you mentioned Kole, who to me, he was Uncle Kole, as he was a distant cousin of my father. Back in the 1950s, I remember, Uncle Kole came to talk with my mother and father about having her participate in magnetic tape recordings to contribute to the record archive and anthology of Macedonian traditional and folk music. Unfortunately, this didn't yield a positive result because, although my father was fine with it, supported my mother's singing and recording, her brother, my uncle, was against it. Due to family dogmatic beliefs at the time, he wouldn't allow his sister to be a singer. The mindset back then suggested that being a singer was not an appropriate role for a woman who was a mother, as she was expected to focus on her home and family. Because of this, my mother abandoned the idea of recording for Radio Skopje. She sang to herself, when she was sad, when she was happy, when she was working, when she was at home, outside in the garden, we had a big garden, and that kept her spiritually alive. I recall moments when she prepared the dowry for my sisters—I have three sisters—while embroidering or knitting, tears would roll down her face, and at those times, her singing seemed to up-

	<p>жуваше. Се сеќавам на моменти кога подготуваше чеис за сестрите, јас имам три сестри, и везеше или плетеше, и така солзи и наидуваа и песната беше таа што во моментот ја воздигнуваа, ја ставаа над оној тажен момент.</p>	<p>lift her spirit and elevate her above the sad moment.</p>
00:09:19	<p>Стефче Духовна возвишеност.</p>	<p>Stefče A spiritual elevation.</p>
00:09:21	<p>Драги Духовна возвишеност, и јас секојпат се восхитував во тие моменти кога таа, онака лежерно, за себе, за своја душа, и од своја душа, го изразуваше она фолкорното во себе што го носеше.</p>	<p>Dragi Indeed, a spiritual elevation. I was always delighted during those moments when she would sing so effortlessly, for herself and from her soul, expressing the folklore within her.</p>
00:09:34	<p>Стефче Јас тука предлагам да чуеме една песна од тетка Рајна, и веднагаш по песната го проложуваме нашиот разговор.</p>	<p>Stefče At this point, I suggest we listen to a song [you learned from] Aunt Rajna, and right after the song, we'll continue our conversation.</p>
00:09:43	<p><i>Болен лежи млади Стојан (песна) — подкаст</i></p>	<p><i>Bolen leži mladi Stojan (song) — podcast</i></p>
00:17:15	<p>Стефче Почитувани слушатели, ви сте на програмата на Радио Македонија, програма "Глас од ковината." Го продолжуваме нашиот разговор со нашиот вечерашен гостин, а тоа е господин Драги Спасовски, кој што ни кажа нешто за својата мајка, неговите почетоци и како тој се вљубил во изворната народна песна. Значи, од самите почетоци, како дете, слушајќи ја вашата мајка, вие се вљубувате и ги учите песните.</p>	<p>Stefče Dear listeners, you are tuned in to Radio Macedonia and the program "Voice from the Homeland," where we continue our conversation with tonight's guest, Mr. Dragi Spasovski. He shared something about his mother, his beginnings, and how he fell in love with traditional folk songs. So, from the very start, as a child, listening to your mother, you fell in love and learned the songs.</p>
00:17:45	<p>Драги Тоа е неминовно, ако нешто го имаш во душата, во себе, во срцето, и постојано си обкружен со тоа нешто, тогаш е и неминовно, тоа во себе, во тебе, како личност, да се таложува, дансе гради, да се надградува, љубовта се зголемува, и твојот однос, твојот став кон таа народна песна веќе се менува,</p>	<p>Dragi It's inevitable, if you have something in your soul, within you, in your heart, and you're constantly surrounded by it, it is inevitable that all of that within you will accumulate, grow and develop further. Your love increases, your relationship and attitude toward folk songs transforms, and whether you like it</p>

сакал или не сакал, спонтано наидува на некоја си естетика, која во себе ти ја обработуваш, ја стилизираш, зашто ја сакаш, поставуваш прашања, "Дали јас би можел да бидам еден од оние кои што се негувачи, изведувачи на таа народна песна?", и додека во еден момент не се обидеш за себе да си запееш, да подпевнеш и видиш дека, всушност гледаш дека во тебе нешто има.

or not, spontaneously, you begin to grasp an aesthetic sense that you process and stylize because you love all that which is inside of you. You ask yourself, "Could I be one of those who preserves and performs these folk songs?", until the moment you try singing for yourself, just humming, and you realize that, essentially, you do have something within you.

00:18:41

Стефче

Дали имаш податок, која година, да кажам, за првпат мајката ваша дојде во Македонското радио да направи, кога ти направи првите снимки?

Stefče

Do you know the year, let's say, when your mother first came to Macedonian Radio to record, when she made her first recordings?

00:18:52

Драги

Па, веднагаш после земјотресот, 1963 година беше земјотресот, 1964 година, се реши, пак по наговор на чичко Коле, зашто тој уште од село додека бил, имал сознание за неизините гласовни способности и за изворот во нејзе, како да речам, некој кој ги акумулира тие народни песни, и тој знаеше дека таа во себе носи безброј, безброј, безброј народни песни.

Dragi

Well, immediately after the earthquake in 1963. The earthquake happened that year, and in 1964 she decided, and again with the encouragement of uncle Kole, because while he was still living in the same village, he had knowledge of her incredible vocal abilities and of the songs' source in her, how should I say, someone who had accumulated those folk songs, and he knew that she carried within herself countless, countless folk songs.

00:19:24

Стефче

Од кого таа ги научилала? Дали имаш сознание, Драги?

Stefče

Who did she inherit them from? Do you have any knowledge?

00:19:27

Драги

На неколку наврати ми има спомнувао дека неизиниот дедо всушност бил песнопоец. Во тоа време се знае како се пеело, мислам на семејни собири, свадби, и според нејзиното изкажување, тој исто така, постојано пеел, дали на дворски седенки, или кога лупеле и ронеле пченка, и така натака, додека се работело, тој бил постојано со песната.

Dragi

She has mentioned to me on several occasions that her grandfather was actually a singer too. We know how people sang during those days, I mean at family gatherings, weddings, celebrations, and according to my mother, he also sang constantly, whether it was in courtyards, while sitting, or while they were husking and shelling corn, and so on, while they were working, he was constantly singing.

00:19:54	<p>Стефче Тоа ги одржувало, песната ги одржувала. Колку песни има снимено, од прилика, дали ја знаеш бројката?</p>	<p>Stefče That kept them going, singing kept them going. How many songs has she recorded? Do you happen to know the number?</p>
00:20:00	<p>Драги Соло, Стефче, мислам дека има некаде, ми се чини дека има околу 40 песни.</p>	<p>Dragi Solo, Stefče, I think she recorded about 40 songs.</p>
00:20:06	<p>Стефче А можеби и повеќе.</p>	<p>Stefče Maybe even more?</p>
00:20:07	<p>Драги Можеби и повеќе, меѓутоа има многу по- веќе во дует. Има во дует со Царка Та- севска, има со Ивановска, група Винце, да, група Винце, со Златка Иванова, со Драга Богданова, и со нив има снимена, но нај- многу, најголем број песни, има со Царка Тасевска.</p>	<p>Dragi Perhaps more. However, there are many more duet recordings—duets with Tzarka Tasevska, Ivanovska, the Vince Group, Zlatka Ivanova, and Draga Bogdanova. But most of her record- ings were duets with Tzarka Tasevska.</p>
00:20:28	<p>Стефче Исто сега кажи и за тебе. Ти како дете слу- шаш и почнуваш да пееш.</p>	<p>Stefče Now, tell us about yourself. As a child, you lis- tened and began to sing.</p>
00:20:32	<p>Драги Да, слушајќи ја песната, исто така нон-стоп дома си пеев, за себе реков, за себе, многу малку сум настапувал како дете со пее- њето, се додека еден ден мајка ми, така не- каде, ми се чини 1967 година, пред завршување на средна школа, не ме охреби и не ми кажа, па зашто не се обидеш да на- правиш една пробна снимка и да видиш како ќе звучиш на лента? И таа ми ги кажа и првите песни, и во ред, отидов јас.</p>	<p>Dragi Yes, constantly listening to the songs, I con- stantly sang at home, just for myself. I rarely performed as a child. It wasn't until 1967, shortly before finishing high school, that my mother encouraged me. She said, "Why don't you try a trial recording to see how you'll sound on tape?" She also suggested my first songs, and so I decided to go for it.</p>
00:21:10	<p>Стефче Дојде во Радио Скопје?</p>	<p>Stefče Did you go to Radio Skopje?</p>
00:21:11	<p>Драги Дојдов во Радио Скопје, кое се уште беше во старото радио...</p>	<p>Dragi Yes, I went to Radio Skopje, but at that time, it was still in the old radio building.</p>

00:21:14	Стефче Нерези?	Stefče In Nerezi?
00:21:15	Драги Не, Нерези. Првите проби ги направив во старото радио, кое беше половично разрушено од земјотресот. Имаше само еден дел така оставен, како барака, времено таа служеше додека Нерези не се направи. И тогаш, во тоа време, мајка ми првите снимки ги направи во Гостилар, затоашто студиото беше времено префрлено во Гостивар, додека Нерези не се направи. А јас, првата моја пробна снимка ја направив во Нерези, во тогашното ново студио.	Dragi No, not Nerezi. My first test recordings were done in the old radio building, which had been partially destroyed by the earthquake. There was only one section left, like a barrack, which was temporarily used until the new studio in Nerezi was built. During that time, my mother made her first recordings in Gostivar because the studio had been temporarily moved there until Nerezi was completed. My first official test recording, however, was done in Nerezi, in the then-new studio.
00:21:53	Стефче Така. Тоа се првите снимки, Со кој оркестар?	Stefče I see. So, which orchestra accompanied you for those first recordings?
00:21:56	Драги Првично, пробната снимка ми беше со Чалгиите. Зашто бев упатен со Чалгиите, не знам, меѓутоа, во тој момент не беше толку битно, затоа што тие сакаа да видат...	Dragi Initially, my test recording was with the Čalgija ensemble. Why they paired me with them, I don't know. At that moment, it wasn't so important. They just wanted to see how my voice would blend musically with the orchestra.
00:22:07	Стефче Тоа беше, да, пробна снимка.	Stefče So, it was just a test recording?
00:22:09	Драги Да, радиофоничноста на мојот глас да се види, и моето музичко вклопување со оркестарот.	Dragi Yes, it was to hear how my voice would sound on the radio and how I would integrate musically with the orchestra.
00:22:16	Стефче Кои беа тогаш во тоа време што те примија, Драги? Да ли се сеќаваш?	Stefče Who were the people at that time who welcomed you, Dragi? Do you remember?
00:22:19	Драги Благоја Ивановски беше музичкиот продуцент. И од Чалгиите во тоа време беа Аки, јас не можам да се сетам на неговото име,	Dragi Blagoja Ivanovski was the music producer. Among the Čalgija ensemble members at the time was Aki—though I can't recall his full

	тој беше раководител, свиреше на џумбуш, да тој на џумбуш свиреше, беа Таки на тарабука, беше на Канон, и...	name—who was the leader and primarily played the džumbuš. Yes, that's what he played. Then on kanon played...
00:22:44	Стефче Реџеп Пампур, да?	Stefče Redžep Pampur, right?
00:22:45	Драги Да, Реџеп Пампур, и имаше виолинист, еден господин со наочари, за кого не се сеќавам на името, тој беше позајмен од народниот оркестар. Веднаш по тоа, кога ги направив, не пробните снимки, туку снимките за Радио Скопје, на виолина беше Хилми Баки.	Dragi Yes, Redžep Pampur. There was also a violinist, an older gentleman with glasses whose name I can't remember. He was temporarily borrowed from the Urban Music Orchestra. Later, when I moved on for the official recordings for Radio Skopje, Hilmi Baki was the violinist.
00:23:07	Стефче Хилми Баки, така. Предлагам да одиме со некоја песна изворна. Овие песни што ќе ги чуеме во текот на нашиот разговор, почитуани слушатели, ќе кажеме нешто повеќе за нив во наредните минути.	Stefče Hilmi Baki, yes. I suggest now we listen to some of the traditional songs. Dear listeners, throughout our conversation, we will share more about these songs in the coming minutes.
00:23:22	<i>Заспала Јана, Јанинка (песна) — подкаст</i>	<i>Zaspala Jana, Janinka (song) — podcast</i>
00:28:10	<i>Девојко, мори, девојко (песна) — подкаст</i>	<i>Devojko, mori, devojko (song) — podcast</i>
00:31:56	Стефче Почитувани слупатели, вие сте на програмата "Глас од татковината" програма на Радио Македонија. Вечерашен наш гостин е Драги Спасовски. Драги ни кажа на почетокот како ги направил пробните снимки, како ги направил првите снимки за Радио Скопје, тогашно Радио Скопје, првите снимки со чалгиите, но понатаму, Драги, кариерата во кој правец ти продолжува? И професијата.	Stefče Dear listeners, you are on the program "Voice from the Homeland" on Radio Macedonia. Our guest tonight is Dragi Spasovski. Dragi told us at the beginning how he made trial recordings, how he made his first recordings for Radio Skopje, Radio Skopje from that time, the first recordings with the chalgii, but further, Dragi, in what direction is your career continuing? And your profession.
00:32:27	Драги Да, убаво прашање. Ме врати наназад со децени. Ги направив првите снимки и се обидував да научам нешто од мајка ми, од незиниот репертоар. Таа ме подочуваше. Меѓутоа во тоа време, кога бев на една од	Dragi Yes, that's a good question. It took me back decades. I made my first recordings and tried to learn something from my mother and her repertoire—she would guide me. However, then, when I was at one of the rehearsals with

пробите со народни инструменти, пардон, тука беше Пеце, се сеќавам како сега, тие го пробуваа ороото Чучук, и јас во еден ќош си играв за себе, повлечен од музиката, зашто тој оркестар секој пат ме повлекувал, така внатрешно ме восхитувал, и понесен од тоа, си заиграв. Пеце ме забележа и тече: “Абе ти каде играш?” И јас не сфатив “каде играм”, и реков, “Мислев дека можам да заиграм, нема да ви пречам”, и тој рече: “Во кое друштво играш ти?” И реков: “Не, јас не играм никаде?” “Ајде, после пробата, вечер дојди со мене, во Орце Николов, и ќе те зачленам таму.” И тогаш, јас наеднеш, не беше некоја преориентација кон фолклорот, туку истовремено, открив дека јас многу го сакам, и во себе ја носам и играта. Во тоа време повеќе играв со Орце Николов, а и пеев. Со Иларион Тасевски формиравме едно изворно дуо, еден дует. Јас во тоа време почнав да снимаам, малку по малку. Во тоа време, тешко се снимаше, Стефче. Не можеше...

folk instruments, Pece was there, I remember it vividly—they were rehearsing the dance Čučuk. I was off in a corner, dancing by myself, drawn to the music because that orchestra always captivated me; it fascinated me and inspired me internally. Caught up in the moment, I started dancing. Pece noticed me and said, "Hey, where are you dancing?" I didn't understand that, and I said, "I thought I could dance and that wouldn't disturb you." He asked, "What group do you dance with?" I said, "No, I don't dance anywhere." Then he said, "After the rehearsal, tonight, come with me to Orce Nikolov, and I'll introduce you there." At that time, I suddenly realized, I wasn't simply reorienting myself toward folklore, but I discovered how much I loved it and that I carried it within me. During that period in Orce Nikolov I danced more than I sang. I formed an authentic duo with Ilarion Tasevski. Around that time, I also started recording little by little. Back then, it was difficult to record, Stefče—it wasn't easy...

00:34:13

Стефче

Многу пејачи, да.

Stefče

Many singers, right?

00:34:14

Драги

Многу пејачи, не можеше, требаше време.

Dragi

Many singers. It wasn't easy; it took time.

00:34:19

Стефче

Термини.

Stefče

Scheduling sessions.

00:34:20

Драги

Да, освен ако си некој извонреден глас, веднаш, мислам, така ти оставаа простор. Меѓутоа, јас се пробив, бев почетник, но мојот глас на 18 години, се уште не беше...

Dragi

Yes, unless you had an exceptional voice, [then] they'd make room for you right away. But I managed to break through. I was a beginner, and my voice at 18 years old was not yet...

00:34:34

Стефче

Оформен, така.

Stefče

Fully developed, right?

- 00:34:35 **Драги**
 Да, дооформен, така да ми требаше време, јас себе си да се најдам и да се поставам на тоа петолиније музичко, па после тоа, знаеш, музичките експертите ме прифатија, и малку повеќе ми требаше, а имаше многу пеаќи во тоа време, беа Виданка Јанковска, сегашна Ѓорѓиевска, Јорданка Смилевска, Нада Велковска... Имаше многу, многу пејачи. Немаше многу машки пејачи. Немаше... Сариевски беше, и Бадев снимаа со народните инструменти, и тука и таму по некој однекаде ке дојдеше да сними. Да, така да после неколку години, да речем после, можеби едно, 2-3 години, ги направив првите, така, по солидни снимки за Радио Скопје.И, после, јас 70-та година, заминав за Америка.
- 00:35:33 **Стефче**
 Точно, тоа ми беше прашањето, нели, кариерата, како ја проложувате? Рековте Орце Николов, после Орце Николов заминувате во Америка?
- 00:35:40 **Драги**
 Заминав за Америка и...
- 00:35:42 **Стефче**
 Таму на студии?
- 00:35:43 **Драги**
 На студии, да, менју тоа, јас бев поканен од еден фолклорен ансамбл, Коледа, кој го негуваше, се бавеше со балкански фолклор, претежно македонски, и тие ме поканија да да им бидам гостин за едно 3-4 месеци, да учествувам на концерти и настапи со нив. Меѓутоа, кога јас заминав, после тој период кој што ми беше, како, вербално договорен со нив, јас решив да останам, да се запишам на факултет, се запишав на факултет и завршив англиска и американска цивилизација. Откако завршив, 1975 го-
- Dragi**
 Yes, fully developed. So it took time for me to find myself and position myself on that musical staff. Afterward, you know, the musicians and experts accepted me. It took a bit longer because there were so many singers at that time—Vidanka Jankovska, now Georgievska, Jordanka Smilevska, Nada Velkovska. There were many, many singers. There weren't as many male singers—Sarievski and Badev recorded with folk instruments, and occasionally someone would come from somewhere else to record. After a couple of years—let's say, maybe two or three years—I made my first solid recordings for Radio Skopje. Then, in 1970, I left for America.
- Stefče**
 That was actually my next question: after Orce Nikolov, you said you left for America.
- Dragi**
 I went to America and...
- Stefče**
 For studies?
- Dragi**
 Yes, for studies. However, I was also invited by the folklore ensemble, Koleda, which specialized in Balkan folklore, but mostly Macedonian. They invited me as a guest for three or four months to participate in concerts and performances. After that verbally agreed period, I decided to stay and enrolled in college. I completed my studies in English and American civilization. After graduating in 1975, nostalgia drew me back to Macedonia. At that time, I became much more actively involved in folk music and recordings. I started

дина, повторно ме влечеше нашето носталгичното, дојдов во Македонија, и тогаш, веќе јас многу поактивно бев внесен во народната песна, во снимањата. Тогаш јас снимав активно со народни инструменти, со чалгиите, ги направив и првите обиди, дуети, да, со Јорданка Смилевска. Првиот дует ми беше со Јорданка Смилевска. Со народниот оркестар снимив благодарение на Мате Грујоски. Во тоа време беше многу тешко да се снима со народниот оркестар. Тоа беше време кога се уште беа многу актуелни, Кирил Манчевски, оние најеминентните наши...

recording actively with folk instruments and čalgija ensembles. I even ventured into recording duets—my first duet was with Jordanka Smilevska. Thanks to Mate Gruevski, I managed to record with the urban instruments orchestra, which was challenging at that time. Eminent artists like Kiril Manchevski dominated the scene.

00:37:05

Стефче

Виолета и другите естрадни уметници.

Stefče

Violeta and other professional artists.

00:37:06

Драги

Да, естрадни уметници, и многу тешко можеше да се пробиеш. Така, јас бев во некоја си трета генерација на оние кои што се пробива. Не направив многу со народниот оркестар, меѓутоа, оние што ги направив, беа успешни, а претпочитав повеќе да одам со изворниот фолклор, и повеќе снумив со народните инструменти.

Dragi

Yes, professional artists. It was difficult to break through. I belonged to a sort of third generation trying to make a name for themselves. I didn't record much with the national orchestra, but what I did was successful. However, I preferred focusing on authentic folklore and I recorded more with folk instruments.

00:37:33

Стефче

Во тоа време, Пеце беше раководител на оркестарот од Изворни Инструменти, и, која е бројката, сакав да ви прашам, на песни со Изворни Инструменти, која е бројката на песни снимени со Челгите? Дали имате некој податок?

Stefče

At that time, Pece was leading the Folk Instrument Orchestra. Can you share the number of the recorded songs with folk instruments and with čalgii ensembles? Do you have any data?

00:37:52

Драги

Јас сега вака, по сеќавање, затоа што во тоа време не водев некоја евиденција, затоа што не ми беше толку битно, квантитативно колку ќе снимам, повеќе одев тоа што ќе го снимам, да биде малку од подобра квалитет. Со Чалгите, мислам дека се околу 20 песни, со Народните инструменти

Dragi

I can only estimate because I didn't keep detailed records at the time. Quantitatively, it wasn't as important to me; I focused more on quality. I believe I recorded around 20 songs with čalgii ensembles, about 35-36 songs with folk instruments, and approximately 10 with the national orchestra.

имам најмногу, тука мислам дека се околу 35-36 песни, и со Народниот Оркестар, мислам дека се околу 10.

- 00:38:37 **Стефче**
Па тоа е импозантна бројка од 60-70 песни, се вкупно, горе-долу да кажеме.
- 00:38:43 **Драги**
За продукција на Радио Скопје.
- 00:38:45 **Стефче**
Да, песни кои што се нојат во фонотеката, и затоа на почетокот кажав дека имате заслуга оставена зад себе. Се враќате од Америка во Македонија, и проложувате со активност да снимате, да создавате песни, да оставите нешто за продукцијата, и повторно се враќате во САД.
- 00:39:12 **Драги**
Да, некаде во 2001 година, по наговор на децата, на двете ќерки, Јана и Калина, кои што сака да одат да се школуваат во Америка, заминавме за Америка. Тие студира, јас работив, меѓутоа истовременно, за среќа моја, веднаш се запознав, всушност, имав јас пријатели кои што ме знаеја уште од времето, и преку нив јас се запознав со господинот Дејвид Билидес, кој што е ентузијаст, меѓутоа, малку од поголемо, како се рекол, од поголем жар на ентузијастичност. Дали да го сврстам меѓу ентузијастичност или професионалци, зашто тој истовремено и професионално се бави, има свое студио, izvormusic.com, и во него тој снима народни песни, исклучиво со мене, најголем број има со мене, многу, многу, многу, малку има со други пејачи, и ние работиме на негување на традицијата, на македонската песна, не само на народната песна, како песна да се снимат и да постојат, туку снимаме и подкастови во кои што даваме објаснение, даваме објасненије, даваме
- Stefče**
That's an impressive total of 60-70 songs, roughly speaking.
- Dragi**
For Radio Skopje production.
- Stefče**
Yes, these are songs preserved in archives. That's why I mentioned earlier that your contributions are a legacy. After returning from America to Macedonia, you continued to record and create songs, leaving something for future generations, and again you returned to the U.S.
- Dragi**
Yes, sometime in 2001, at the urging of my daughters, Jana and Kalina, who wanted to go to America for their education, we moved to America. They studied, and I worked, but at the same time, fortunately for me, I immediately got to know, or rather, I already had friends from before, and through them, I met Mr. David Bilides, who is an enthusiast, though one with a bit more, as one might say, intense passion for what he does. Should I classify him among enthusiasts or professionals? Because he simultaneously pursues his work professionally—he has his own studio, izvormusic.com. There, he records traditional songs, predominantly with me; most of his recordings feature me. There are very few with other singers. Together, we work on preserving the tradition of Macedonian music—not just recording folk songs as songs, but also producing podcasts where we provide explanations, details about the origins of the music, the type of folk song it is, who originally sang it, when it was first recorded, and we focus on

податоци за потеклото на музиката, да-
ваме податоци како вид на народна песна
е, кој ја пеја лпрт, кога првпат била сни-
мена, се задржуваме на изведувачите.

the performers.

00:40:59

Стефче

Одлично. Тоа се податоци кои што треба да
останам. Предлагам да одиме со уште не-
колку песни од Драги Спасовски.

Stefče

Excellent. These are details that should be
preserved. Let's continue with a few more
songs from Dragi Spasovski.

00:41:07

Набрала Ѓурѓа седенка (песна) — [подкаст](#)

Nabrala Ğurĝa sedenka (song) — [podcast](#)

00:45:00

Стојне црноок невенo (песна) — [подкаст](#)

Stojne crnook neveno (song) — [podcast](#)

00:48:06

Стефче

Почитувани слушатели, се враќаме во сту-
диото со нашиот гостин Драги Спасовски,
нашиот ценет, почитуван и еминентен, се-
како, вокален интерпретатор, кој што има
оставено некаде бројка од 70-тина песни за
македонската радиотелевизија, за маке-
донската продукција, песни кои што се на-
оѓаат во нашата фонотека, песни кои што
се од исклучителна важност, национална
важност, секако. Стигнавме до неговиот
пат во САД, кога по втор пат се враќа таму,
но немирниот дух, можам да кажам, или
поривот кон изворната песна, не го остава
рамнодушен, не го остава да седи туку така
со вкрстени раце, што би рекле народно,
туку тој и понатаму продолжува активно
да работи во САД. Ни кажа нешто околу не-
говото запознавање со господинот Дејвид
Билидес. Кажете ни, Драги, оно што вие го
направивте со Дејвид, каква реакција има
кај публиката, да кажеме, кај луѓето кои
што малку ја познаваат оваа наша изворна
музика?

Stefče

Dear listeners, we return to the studio with
our guest, Dragi Spasovski, our esteemed, re-
spected, and eminent vocal interpreter, who
has contributed around 70 songs to Macedo-
nian Radio and Television, as well as to Ma-
cedonian music production. These songs are
part of our recording archive and are of ex-
ceptional national importance, of course.
We've reached the part of his journey to the
USA, when he returned there for the second
time. However, his restless spirit—or perhaps
his passion for traditional Macedonian
songs—did not allow him to sit idly by. In-
stead, he continued working actively in the
USA. He mentioned meeting Mr. David Bilides.
Tell us, Dragi, about what you and David
achieved and what kind of reaction you re-
ceived from the audience, especially from
people who may not be very familiar with our
traditional music.

00:49:21

Драги

Прво би рекол дека многумина ја позна-
ваат нашата народна музика, изворната
музика во САД. Бројката на тие луѓе кои се
внесени, кои себе си се впуштиле во извед-
бата, во излучувањето на народната маке-

Dragi

First, I would say that the people in the USA
are not familiar with our folk music, especially
traditional music. However, the number of
people who are engaged, who immerse them-
selves in performing and exploring Macedo-

донска песна, е огромен, Стефче. Ти се сеќаваш дека постојат два огромни семинари, тоа се балкански изворни кампови, кои се одржуваат двапати годишно, еднаш во јуни на западниот дел, во Калифорнија, во Мендосино, и еднаш на источниот брег на Америка, тоа е во Њујорк, Иракои Спрингс. И, на тие кампови има посетители од бројка некаде од 250 до 300 луѓем учесници и учители, односно предавачи, чија бројка е сигурно некаде околу 20. Се учи фолклор, се учи инструментално музицирање, се учи пеење, се учи групно пеење, така да тој интерес е огромен, и познавањето на македонскиот изворен фолклор е големо. Има работи, моменти, кои ги знаат во детали.

00:50:48

Стефче

Повеќе знаат дури од некои луѓе овде.

00:50:50

Драги

Не би погрешил кога би заклучиле дека некои имаат поголемо знаење од овдешните, затоашто тие се посветуваат целосно. Е сега, како јас влегов во тој свет? Пак, преку Дејвид Билидес. Јас бев запознат, односно препорачан на тој источноевропски балкански камп, и ме поканија да им бидам предавач за македонски народни песни. Почнувајќи од 2002 година до пандемијата, јас бев редовен, скоро секоја година учествував на двата кампа на изменување, затоашто, како што реков, едниот е на западниот брег, за онаа западна половина на Америка да им биде попригодно.

00:51:44

Стефче

Така е поделено.

00:51:46

Драги

И интересот е огромен, јас имав по 20, по 25 ученици, во две групи, почетници и понапредни, поискусни пејачи. Обработу-

nian folk songs, is immense, Stefc̆e. You remember, there are two large seminars—Balkan folk music camps—that take place twice a year. One is in June on the West Coast, in California, Mendocino, and the other is on the East Coast, in New York state, Iroquois Springs. These camps attract between 250 and 300 attendees. Participants, yes, and instructors, or rather lecturers, number around 20. At these camps, people learn folklore, instrumental music, singing, group singing, dancing. The interest is enormous, and the knowledge of Macedonian traditional folklore is substantial. They know certain details very well.

Stefc̆e

Even better than some people here.

Dragi

It wouldn't be an exaggeration to say that some of them know more than people here because they are completely dedicated. So, how did I enter this world? Once again, through David Bilides. I was introduced or rather presented to this Eastern European Balkan camp and invited to teach Macedonian folk songs. From 2002 until the pandemic, I was a regular participant, attending both camps alternately. As I mentioned, one is on the West Coast to make it more convenient for that part of America.

Stefc̆e

It's divided like that.

Dragi

And the interest is tremendous. I would often have groups of 20 to 25 participants, in two groups, beginners and more advanced, more

вавме исклучиво, пардон, не исклучиво, претежно, изворни, традиционални песни со овде-онде чалгиџиска песна и староградска песна затошто интересот, како што реков, беше поголем за изворната. Се работеше на орнаментика, која е многу карактеристична во изведбата на гласовните приспособувања во орнаментиката на изведувањето. На пример, ако се земе еден кавал во изведба на песна, во еден збор од, речимо, три слога, може да се најде на орнаментика од пет различни вариација. Тие луѓе толку се заинтересирани одат во ситница во проучувањето на деталите. Тоа беше на камповите, меѓутоа со Дејвид не седевме мирно. Дејвид е таков дух човек.

experienced singers. We primarily focused on traditional songs, often including čalgija music and old urban songs. As I said, there was greater interest in traditional music. We worked on ornamentation, which is very characteristic of vocal adaptations and execution. For example, if you take a kaval playing a song, in a single word of a song, say with three syllables, it might include ornamentation with five different variations. These people are so interested that they delve into the tiniest details. This was at the camps, but David and I didn't remain idle. David has such a restless spirit.

00:53:04

Стефче

Инаку да кажеме дека Дејвид Билидес по потекло е Грк, кој ја сака македонската музика и е добар пријател на македонскиот народ. Ова за нашите слушатели.

Stefče

For our listeners, we should mention that David Bilides is of Greek descent, someone who loves Macedonian music and is a great friend of the Macedonian people.

00:53:17

Драги

Да појасниме. Тој има многу интересен национален корен. Татко му е Грк, кој се родил, живеел од свој живот во Турција, во Конија. Татко му дури и не го знаел грчкиот јазик. Него не знаел, знаел многу малку и затоа Дејвид исклучително зборува англиски. Мајка му е Италијанка. Меѓутоа Дејвид го чувствува грчкиот корен во себе. Тој е еден космополит.

Dragi

Let me clarify. He has a very interesting ethnic background. His father was Greek, born and raised in Turkey, in Konya. His father, in fact, didn't even know Greek, or knew very little. David, however, speaks exclusively English. His mother was Italian. Yet, David feels his Greek heritage within himself. He is a cosmopolitan.

00:54:00

Стефче

Балканска душа.

Stefče

A Balkan soul.

00:54:01

Драги

За него се што е убаво е негово.

Dragi

To him, anything beautiful is his own.

00:54:05

Стефче

Доколку тој не слуша преку интернет, го поздравуваме и му посакуваме се најубаво. Врската со Дејвид ја правите и потоа влегу-

Stefče

If he's listening via the internet, we send our regards. After establishing this connection with David, you entered the realm of camps,

вате во води на кампови, во води на концерти, на настапи, на презентации.

00:54:22

Драги

И на јавни настапи, презентации. Не би било нескромно од моја страна, но јас сум единствениот представник на македонската музика во Америка. Не дека единствено јас пеам и јас настапувам, не, мислев во давање часови, обука на нови пејачи од американското поднебје, нови групи. Секако, може да биде индивидуално, верувам дека има индивидуалци, има Крис Бајмаковиќ, еден охридѓанец кој свири на хармоника. Инструментални часови имаше неколку пати на овие кампови. Потоа беше Владо Пупиновски, кој сега е назад во Македонија, и тој кларинет даваше часови предавања, многу успешни беа. Меѓутоа, во однос на пењето и презентирањето на македонската песна, јас бев единствен на овие семинари. Меѓутоа, тоа не беа единствените делови кои настапував и обучував. Во Канада, многу често сум бил покануван во Ванкувер за настапи на македонски вечери, за часови како индивидуално, така и групно. Потоа има друг настан, Балканелија во Орегон, се одржува секоја година на крајот на Август. И таму сум исто така многу чест гостин. Потоа по ресторани, веселби исто така сме канети. Е, сега со години се приклучуваат и многу други музичари. За жал, нема Македонци музичари. Скоро сите се Американци, и тоа се многу искусни, многу се вешти во совладувањето на техниката и на пречки доколку надат на нив. И јас сум многу задоволен.

00:56:38

Стефче

Прочитувани слушатели, проложуваме со изворни песни од Драги Спасовски. Слушајте нешто што е во продукција на Извор Мјузик, продукција која, како што кажавме,

concerts, performances, and presentations.

Dragi

Also public performances and presentations. It might sound immodest, but I am the only representative of Macedonian music in America. Not that I'm the only one who sings and performs—no. My role is in teaching and training new singers in the American context. Of course, there are individual performers. Chris Bajmakovich, originally from Ohrid, is an accordionist, and Vlado Pupinoski, who now is back in Macedonia and successfully gave clarinet lessons. However, in terms of singing and presenting Macedonian songs, I was the sole participant in these seminars. Additionally, I've been invited to events in Canada, such as Macedonian evenings in Vancouver, where I also gave both individual and group lessons. There's also a Balkanalia event in Oregon held annually at the end of August, where I'm a frequent guest. Many other musicians have joined over the years. Unfortunately, there are no Macedonian musicians. They're all Americans, but they are highly skilled and capable of mastering the techniques and overcoming challenges. I am very satisfied.

Stefče

Dear listeners, we continue with traditional songs by Dragi Spasovski. Up next is a production by Izvor Music, David Bilides' label. Enjoy!

е на Дејвид Белидес. Ве оставам во добро расположение.

00:56:55 Излегол селџман, прошетал (песна) — [подкаст](#)
Изникнале два бора зелени (песна) — [подкаст](#)

Izlegol seljman, prošetал (song) — [podcast](#)
Izniknale dva bora zeleni (song) — [podcast](#)

00:59:42 **Стефче**

Почитувани слушатели, вие се нооѓате на програмата на македонското радио, Радио Македонија, програма "Глас од татковината". Токму вечерашниот вгостин е конекцијата, или врска, со нашата диаспора, со луѓето кои што се надвор од границите на Р. Македонија, луѓе кои што навистина обрнале или посветиле големо внимание на нашата македонска музика, на нашата традиција, на она што се вика македонско културно наследство. Како што знаете, вечерашен гостин ни е нашиот драг и мој пријател, Драги Спасовски. Драги, кажи ни, после твоите активности во Америка, доаѓате на идеја со Дејвид да направите нешто што јас би рекол представува едно ремек дело. Ремек дело во смисла на сопствена лична карта или ремек дело на твоите врвни достигнувања во пеењето?

Stefče

Dear listeners, you are tuned in to the program of Macedonian Radio, Radio Macedonia, the show "Voice from the Homeland." Tonight's guest is a connection to our diaspora, to the people who live outside the borders of Republic of Macedonia but have devoted significant attention to our Macedonian music, tradition, and cultural heritage. As you know, our guest tonight is my dear friend, Dragi Spasovski. Dragi, tell us, after your activities in America, how did the idea with David come about to create something I would call a masterpiece? A masterpiece that serves as both a personal calling card and a testament to your achievements in singing?

01:06:05 **Драги**

Таа идеја се роди кај Дејвид, всушност. Ти добро кажа, тој е голем вљубеник во македонската народна песна, со тоа се бави уште од минатиот век, за него Бонда Димишкова не е тајна, за него Мирвет Беловска не се тајни, тој знае детали, за Ванја Лазарова, Олга Сичани, така натака. Сакам да кажам колку многу е внесен во тоа поле.

Dragi

The idea actually came from David. You said it right, he is a big fan of Macedonian folk songs. David has been engaged in this field for decades, and for him, legends like Bonda Dimiškova, Mirvet Belovska, Vanja Lazarova, and Olga Sičan are no mystery. He knows the details. I want to highlight just how deeply he's immersed in this domain.

01:06:30 **Стефче**

Има познавање.

Stefče

He has the knowledge.

01:06:31 **Драги**

Има познавање. Тој отвори мало студио за снимање на народни песни и така натака. И јас бев првиот со кој што тој експеримен-

Dragi

Yes, he does. He set up a small studio for recording folk songs, and I was the first one he experimented with. At that time, I had had a

тираше. Во тоа време имав сообраќајка, малку бев гласовно оштетен, затоа што некои вокални жици ми беа блокирани. Меѓутоа, успешно направивме некои снимки, него посебно му се допаднаа, а и на други наши колеги музичари кои ги слушнаа, и сметаа дека се повеќе од добри. Сето тоа беше одзив, Стефче, на повик и побарување од таа широка американска публика, која бараше да има македонско присутно на пазарот, односно во нивната фонотека да има нешто македонско. И, понесени од тоа, ги направивме првите чекори, снимивме прво со него, доста снимки, и наеднаш, пак беше идеја на Стефче, пардон, на Дејвед, зошто да не снимиме едно ЦД со Стефче Стојковски, зашто не снимиме едно со Горан Алачки, и направивме секаква можна комбинација, како да ги донесеме таму, или да дојдеме ние тука, и се испостави дека најприфатлива опција беше, јас да дојдам тука. Се сеќаваш, преговаравме, ти ги дадов песните, ги подготвивме, и денеска јас дојдов и утредента влегов во студиото со Горан...

car accident and my voice was somewhat affected because some of my vocal cords were blocked. He managed to produce some recordings successfully, and they turned out very well. Many of our fellow musicians heard them and thought they were more than just good. This was all in response to a growing demand from the broad American audience, which sought Macedonian representation in the recorded music market. This encouraged us to take the first steps and record a significant number of songs with him. Then, it was David's idea—why not record something with Stefče Stojkovski, or Goran Alački? We explored all possible combinations, figuring out how to bring you there or we come here. Ultimately, it turned out the most viable option was for me to come here. Do you remember? We negotiated, prepared the songs, I came like today and the next day I was in the studio with Goran...

01:08:19

Стефче

Тоа беше 2007 година. Јас тогаш го ангажирав ансамблот да правиме интензивни проби, и морам да кажам дека добро ги спремивме песните, ги поставивме и најважно беше да се постават песните. Ги поставивме кај Горан во студиото, па потоа миксот го правеше Мишко, кој што сега се наоѓа, и доколку не слуша го поздравувам. Сега живее во Нов Зеланд.

Stefče

That was in 2007. Then I engaged my ensemble in intensive rehearsals, and I must say we prepared the songs very well. The most important part was arranging them, which we did at Goran's studio. Later, the mixing was done by Miško, whom I greet if he's listening—he now lives in New Zealand.

01:08:45

Драги

А, да, поздрав до Мишко.

Dragi

Yes, greetings to Miško!

01:08:46

Стефче

Да, поздрав до Мишко, ако не слуша. Тогаш знам дека направивме навистина... Имаше песни кои што беа рубато песни, и кои што

Stefče

Greetings to Miško! At that time, we recorded some songs live in your presence because they couldn't be done with pre-recorded tracks as

мораше да ги снимиме во живо, во твое присуство, не можевме да ги поставиме на матрици, па после да го снимаме вокалот. Тоа не можевме да го направиме како со предходните песни, но интересно е што сите песни се во живо, и јас сега, кога ги слушам песните, на пример, сме почнале побавно темпо, па сме завршиле со побрзо темпо. Значи, тоа е убавината, тоа е таа живост, тоа е таа изведба во живо, каде што те понесува самата песна, и самата мелодија, и нормално, сите пулсираме во едно.

we had done previously. When I listen to those songs now, for example, we sometimes started at a slower tempo and finished at a faster one. That's the beauty, the liveliness of live performances—the song and melody carry you, and everyone pulses together as one.

01:09:30

Драги

Јас... првото ЦД, првите снимки беа направени со Горан Алачки, и за жал, јас од авион, следниот ден веднаш влегов во студио, и се чувствувавше она замореност.

Dragi

The first CD and recordings were made with Goran Alački. Unfortunately, I came directly from a flight and entered the studio the next day, feeling quite exhausted.

01:09:42

Стефче

Тоа не се снима така.

Stefče

That's not the way to record.

01:09:43

Драги

Да, не се снима така поради промена на временските зони и поради заморот. Јас во тоа време додека снимавам, всушност, мојата потсвест спиеше, затоа што таа беше во таа временската зона.

Dragi

Yes, it isn't. Due to jet jetlag and fatigue from the time zone changes, while singing and recording, my mind was still asleep, so to speak.

01:10:00

Стефче

Но сепак јас можам да кажам дека сепак добра продукција е направена.

Stefče

Still, I'd say it turned out to be a good production.

01:10:04

Драги

Да, и јас сум задоволен, а и Американците. Кога ги презентиравме сите три цедиња наеднаш, таа година, оваа огромна група, која не би претелел кога би рекол дека е можеби повеќе од милион, само во Америка следбеници, на крајот на годината, беа избрани како најуспешни цедиња од областа на народната музика.

Dragi

Yes, and I am satisfied, and so are the Americans. When we presented all three CDs at once that year, this huge group, which I wouldn't exaggerate in saying might consist of more than a million followers just in America, was chosen by the end of the year as the most successful CDs in the field of folk music.

01:10:31	<p>Стефче Ева јас сега тука ќе те прекинам и кажи ни дека ти доби некоја награда во Сијетл за традицијата, за што беше тоа.</p>	<p>Stefče Let me interrupt you here. You received an award in Seattle for tradition. What was that about?</p>
01:10:37	<p>Драги Да, добив.</p>	<p>Dragi Yes, I did.</p>
01:10:40	<p>Стефче Ајде, или ќе се навратиме. Докажи. Ќе се навратиме.</p>	<p>Stefče Let's come back to that. Finish what you were saying.</p>
01:10:43	<p>Драги И, кога го снимав второто цеде, тоа беше втората недела од мојот престој, тоа беше цедето со народните инструменти, односно со твојот оркестар.</p>	<p>Dragi When we recorded the second CD, during the second week of my staying here, with the traditional instruments, specifically your orchestra...</p>
01:10:52	<p>Стефче Со ансамлот, со оркестарот.</p>	<p>Stefče The ensemble orchestra.</p>
01:10:54	<p>Драги Да, и тука веќе се забележува поинаква промена, зашто јас бев поодморен, иако гласовно... Се сеќаваш Стефче, ние го снимавме за еден ден. Пардон...</p>	<p>Dragi Yes. This time, you could notice a significant improvement because I was more rested. If you recall, Stefče, we recorded most of it in just one day.</p>
01:11:06	<p>Стефче Па, три можеби.</p>	<p>Stefče Maybe three days?</p>
01:11:07	<p>Драги Не, не, не, не, не, Стефче, не, не. Половина, повеќе од половина, десетина, мислам дека десетина песни ги снимавме првиот ден, и вториот ден, дока бевме во живо... снимивме седум-осум. Да, доснимивме уште седум-осом, така да, за два дена, тоа е проект од седмнаесет снимки. Меѓутоа, американците, американската публика, слушателите, сметаат дека тоа е најуспешното од трите седиња. Јас сум многу задоволен, сите сме задоволени, и се уште, се уште, а истовремено издавме и книга.</p>	<p>Dragi No, no, Stefče, most of it—about ten songs—was recorded on the first day. On the second day, when we recorded the slow songs, we completed the rest and recorded seven or eight songs. Altogether, the project [with you] included 17 recordings. The American audience, the music lovers, considered that one the most successful of the three CDs. I am very pleased with all of them and so is everybody else.</p>

Изадовме и книга во која се содржани сите 54 песни од трите седиња, се мелографирани, содржински, мислам, текстуално се поставени, кирилично и латинично. За жал, веќе не го печатиме, затоашто времето се изменија, а меѓутоа може да се дигитално да се нарача, а порачката е се уште, се уште трае и луѓето го бараат од сите континенти...

Alongside this, we also published a book containing all 54 songs from the three CDs. The songs were documented with lyrics, in both Cyrillic and Latin scripts. Unfortunately, we no longer print the book, but it is available digitally, and people from all over the world continue to order it.

01:12:13

Стефче

Сега, сега, еден мој пријател од Холандија, бараше да му доставите ЦД, така сепак некој во светот тоа го почитува. Колку нашите Македонци тоа го почитуваат тука и дали вие имате некое признание од некој од надлежните институции, или некој кој навистина се заблагодарува за тоа што вие го правите за нашата македонска традиција, како што тоа го направија и Американците во САД, дали ви доделија награда, или што и да е? Кажете ни нешто повеќе?

Stefče

A friend of mine from Holland recently requested all three CD's and a copy of the book. It's clear that people around the world value this work. How much do our fellow Macedonians here appreciate it? Have any institutions recognized what you've done for Macedonian tradition, as the Americans have? You received some recognition in USA, Tell us more about it.

01:12:44

Драги

Во Македонија немам никакви, освен имав една емисија, интервју, тоа беше од Фокус, едно момче и едно девојче ги работат, они ме представија пред Македонската јавност за мојата дејност и работа, други не. Освен тоа што на двапати додека имам доаѓано тука, Марија Велковска имаше организирани интервјуа со мене за незината програма, и така натака. Меѓутоа, некое јавно одбележје...

Dragi

In Macedonia, I haven't received much recognition. There was one interview on "Fokus," organized and arranged by a young man and a woman, and there I was introduced to the Macedonian public. Apart from that, Maria Velkovska organized interviews with me for her radio program, but nothing official.

01:13:20

Стефче

Да, имаме културно-просветна зедница, Министерство за култура, надлежни културни, Пинституциим Пионерски дом Карпор, Орце Николов и така натака. Некаква благодарница, некаква пофалница, што навистина ќе ви даде уште поголем поттик, или признание за тоа што го работите.

Stefče

Institutions like the Ministry of Culture or cultural associations should offer some acknowledgment—a certificate, at least, as a sign of gratitude for your contributions.

01:13:45	Драги Стефче, не сум добил, не сум од тој вид...	Dragi Stefče, I haven't received anything of the sort.
01:13:48	Стефче Тоа може да биде жално, што нашите не посветуваат внимание на оние кои што оставаат белег во македонската музичка историја, во светот.	Stefče That's unfortunate. Our country doesn't always pay attention to those leaving a mark in Macedonian musical history worldwide.
01:13:58	Драги Треба.	Dragi They should.
01:13:59	Стефче Треба да.	Stefče They should, indeed.
01:14:00	Драги Би требало да се охрабрат, да се остави...	Dragi It would be encouraging if they did.
01:14:04	Стефче А имаме агенција за иселеништво, не знам, некоја друга институција за такви работи, за такви луѓе кои значат нешто во светски рамки, треба да обрнат повеќе внимание. Но неисе, како што велат старите.	Stefče We have an agency for emigration, I don't know, some other institution for such matters, for people who mean something on a global level, they should pay more attention. But as the old saying goes, not everything is as it should be.
01:14:20	Драги Да, треба, меѓутоа не е грев, не е грев, и не знаеш што ќе се случи... Дали во мене ќе престане љубовта кон таа народна песна и музика? Не, јас и понатаму ја гајам, и понатаму ќе ја носам во себе. Меѓутоа...	Dragi Yes, they should, but it's not a sin, it's not a fault, you never know what might happen... Will my love for traditional Macedonian songs and music fade away? No, I still nurture it, and I still carry it within me. However...
01:14:35	Стефче Имаме институт за фолклор, Танец и така. Некои се надлежни за такво нешто да направат.	Stefče We have a folklore institution, "Tanec," and so on. They're somewhat responsible for doing something like that.
01:14:32	Драги Да. Да се надоврзам на ова и да ти дадам одговор, точно е тоа дека во Америка јас добив големо признание, тоа е нешто како 13-ноемвриска, 11-октомвриска награда, нешто како кај нас... Малку е, малку е пого-	Dragi Yes. To elaborate on this and give you an answer, it is true that in America I received significant recognition. It's something comparable to the 13th of November or the 11th of October awards, something like

	<p>лемо, од поголем значај, меѓутоа, од тој вид е. Јас добив награда за ширење и презентирање на етничкото македонското културно наследство во Америка.</p>	<p>that...It's slightly, slightly more prestigious, but of that same nature. I received an award for promoting and presenting Macedonian ethnic cultural heritage in America.</p>
01:15:16	<p>Стефче Како е тоа на англиски, како се вика на-града? Авард, како е тоа?</p>	<p>Stefče What is it [“nagrada”] called in English? The award, what is it?</p>
01:15:21	<p>Драги Ethnic Heritage Award.</p>	<p>Dragi Ethnic Heritage Award.</p>
01:15:23	<p>Стефче Ета, етник Heritage Award.</p>	<p>Stefče Oh, the Ethnic Heritage Award.</p>
01:15:25	<p>Драги Да, јас бев многу изненаден зашто јас сум првиот Македонец кој што, до душа, малку-мина се, нема голем број на добитници, меѓутоа јас сум единствениот Македонец што влегува во таа антологија на етничко наследство, за мојот придонес, презентација, прикажување и ширење на тоа етничко културно наследство. Америка е мултиетничка земја.</p>	<p>Dragi Yes, I was very surprised because I'm the first Macedonian to receive it. To be honest, there aren't many recipients, but I'm the only Ma- cedonian included in that anthology of ethnic heritage for contributions, presentation, and spreading of ethnic cultural heritage. America is a multiethnic country.</p>
01:15:50	<p>Стефче Мултиетничка, да.</p>	<p>Stefče Multiethnic, yes.</p>
01:15:51	<p>Драги И зошто македонскиот дел да не биде при-сутен во тој мозаик, во тој собир на ет-ничко наследство. Мене ми е посебно драго што ние влегуваме во таа антологија.</p>	<p>Dragi And why shouldn't Macedonia part be present in that mosaic, in that collective of ethnic her- itage? It is especially gratifying to me that we are part of that anthology.</p>
01:16:07	<p>Стефче Дали ве покани Македонската амбасада да ви направи некаков пречек, гостопримство за таа награда и така?</p>	<p>Stefče Did the Macedonian embassy invite you to create some kind of impression, hospitality for that award, and so on?</p>
01:16:16	<p>Драги Јас пак ќе кажам, и тука бев разочаран. Ниту некој ми се јави да дури и од маке-донската диаспора не најде за сходно да ми</p>	<p>Dragi I'll say again, I was disappointed in that re- gard. Nobody even called me. Not even the Macedonian diaspora found it appropriate to</p>

честитат. Мислам, се објавуваат 300 други работи. Не е елам небитни. Секоја објава си има свое значење, меѓутоа, зашто ова да биде од помал значај, а кога во една Америка тоа се внесува во тоа етничко наследство, во тоа културно наследство, и македонската уметност, македонската музика, македонското дејание, постојење. Не знам зашто, но јас пак ќе ја речам, јас и понатаму пеам, и понатаму сум среќен што сум дел во тој македонски фолклор, во тоа македонско богатство, во тој извор.

congratulate me. I mean, 300 other things get announced, but this doesn't. Every announcement carries its own significance. However, why should this be of lesser importance? When Macedonian art, Macedonian music, Macedonian activity, and existence are included in the ethnic and cultural heritage of a place like America, I don't know why it's overlooked. But I'll say it again: I continue to sing, and I'm still happy to be part of that Macedonian folklore, that Macedonian treasure, that source.

01:17:09

Стефче

Почитувани слушатели, слушаме песни од Драги Спасовски. Еве, да видите зашто е таа награда и тоа признание добиено од САД. Слушаме песни.

Stefče

Dear listeners, we're now going to listen to songs by Dragi Spasovski. Here's a chance for you to hear why he received that award and recognition in the USA. Let's listen to the songs.

01:17:20

Оро води Ангелина (песна) — [подкаст](#)

Oro vodi Angelina (song) — [podcast](#)

01:21:28

Ори Јано, сокол Јано (песна) — [подкаст](#)

Ori Jano, sokol Jano (song) — [podcast](#)

01:26:39

Stefče

Се враќаме назад, почитувани слушатели. Разговараме со господинот Драги Спасовски, човек кој што има посебни заслуги во неговата дејност што ја работи, или во неговото хоби, и човек кој што оставил, нели, врвни македонски музички дела, музички песни, или дела, кои ги почитуваат и ги ценат во САД и пошироко. Ние како македонци не знаеме да го почитуваме и да му дадеме еден мал белег, или едно мало признание, или да го поканиме чисто да биде наш гостин, но еве ние во Радио Македонија тоа се сетивме, и токму за тоа постоиме, да им дадеме една почит на овие наши дејци кои што оставаат трајни вредности во македонската музичка историја. Драги, ти, како што кажа, не застануваш, независно од тоа што некој тоа го признал или не, дали институциите ти се обратиле или не ти се обратиле, една благодарност

Stefče

We're back, dear listeners, speaking with Mr. Dragi Spasovski, a man with exceptional contributions to his work or hobby, someone who has left behind himself, undeniably, remarkable Macedonian musical styles, songs, or activities that are respected and appreciated in the USA and beyond. We Macedonians don't know how to honor him and give him even a small token, or a small acknowledgment, or to invite him as our guest. But here at Radio Macedonia, we remembered to do that, and that's exactly why we exist, to pay tribute to our contributors who leave lasting values in Macedonian music history. Dragi, as I said, you don't stop, regardless of whether someone has recognized this or not, whether institutions have reached out to you or not, or even to give you a simple thanks. Yet you continue to create, to sing, and during the pandemic, we should mention that you created, truly, a

да ти искажат, ти продолжуваш и пона-
таму да твориш, да создаваш, да пееш. Во
време на пандемијата, да спомнеме дека
ти направи наистина едно светско ремек
дело.

global masterpiece.

01:28:16

Драги

Да, таа пандемија, сите така, малко не по-
тисна, малко повеќе од колко што требаше,
но во време на пандемијата и во тој период
кога ни беа забранети движења, ни беа за-
бранети комуницирања, и така натака, оно
кој што носи љубов во себе, ќе најде начин
тоа да го изрази, да го спроведе тоа, па како
и да е. Се организираа виртуелни настапи,
пеења. Јас имав виртуелни часови и ус-
пешни беа, доста успешни, та дури јас имав
едно предавање каде презентирав народна
музика, и истовремено подготвување на
баница, македонска баница. Додека го се-
евме брашното, сето тоа преко интернет, ја
пеевме “Засеја, мома“ придржен со кавал
од Дејвид Билидес, кој што свири кавал,
гајда, пардон, не свири гајда, тамбура.

Dragi

Yes, that pandemic—well, it kind of pushed us
all down a bit more than it should have. But
during the pandemic and the period when
movement and communication weren’t
banned, so to speak, those who carry love
within themselves always find a way to ex-
press it and make it happen. Whether it was
through organizing virtual performances or
singing, I even had virtual lessons—they were
very successful, quite successful. I also held a
presentation that combined folk music and
the preparation of Macedonian banitsa. While
kneading the dough and sifting the flour—this
was done online—we sang traditional songs,
like Zaseja Moma, accompanied by David Bil-
ides, who played the kaval and tambura.

01:29:10

Стефче

Тоа преко Зум?

Stefče

Was that via Zoom?

01:29:11

Драги

Да, преко зум. Имаше околу 60 етина луѓе
приклучени.

Dragi

Yes, via Zoom. Around 60 people joined.

01:29:16

Стефче

Браво.

Stefče

Bravo.

01:29:19

Драги

Да, и сите, мислам, го следат тоа . Ние
одевме на подготвување баница од ништо,
од брашно и вода, презентиравме песни до-
дека се засејува брашното, кога се замесува
исто така презентиравме песна, па после
тоа бавни песни дека тестото стасуваше и
се развлекуваше. Неверојатно интересна
беше таа двочасовна презентација. Исто-

Dragi

Yes, and everyone followed along. We started
with banitsa, preparing it from scratch, from
flour and water. We presented special songs
when the flour is sifted, songs for when the
dough is kneaded, and later slow songs while
the dough was rising. It was an incredibly in-
teresting two-hour presentation. While we
waited for the dough to rise, I also presented

времето, додека го чекавме да стаса, јас им презентирав изворно пеење на “Павле ми пие”. Да, не она, мислам, урбаното, тоа веќе е стилизирано, туку изворното пеење, со двогласно, со бордон и така натака. Меѓутоа, јас им ја презентирав и онаа новата урбана верзија, за да снаат луѓето, и така натака... Да, сакав да кажам дека, оној кој љуби нешто, ќе најде начин да го оствари тоа, така да после тоа снимивме, со Дејвид исто така, виртуелно, со користење на телефонски...

traditional singing: Pavle Mi Pie in its original traditional version—not the urban, stylized version, but traditional singing with dual harmonies and a drone. However, I also showed them the new urban version, so they could understand the evolution. What I want to say is... that one who loves something, he will find a way to make it happen. After that, David and I recorded virtually as well, using...

01:30:38

Стефче
Слушалки?

Stefče
Headphones?

01:30:39

Драги
Слушалки, да. Се блокирав во моментот.

Dragi
Yes, headphones. I blanked for a moment.

01:30:41

Стефче
Не е проблем.

Stefče
No problem.

01:30:42

Драги
Ми најде англискиот израз. Со слушалки, ние остваривме неколку такви снимки, и на крај јас добив идеја, бев во контакт со Стефче, со Бајса и така натака, и со други луѓе, и наеднеш јас добив идеја, зошто да не направиме една виртуелна снимка, заедничка, со користење зум и телефонски снимки, да ангажираме музичари од сите можни делови на земјата. Да, најдовме, по препорака на Стефче, заеднички, инструменталист од Австралија, тоа беше Петре Ѓорѓиевски, тој се откаже, па ни препорача австралијанец Линзи Полак, кој што е звонерден музичар на кавал, па ангажиравме тамбура од Јапонија, имавме од САД, од Сијател, од Детроит имаше двајца на зурла, тапанција, Едниот е Мило Дестановски, наш беровчанец, кој што живее и работи таму, потоа имавме од Њу Јорк, имавме печка, исто така од Њу Јорк, имавме двајца браќа, близнаци, од Италија, имавме

Dragi
I was thinking of the English term for it. With headphones, we made several such recordings. Then I had an idea and got in touch with you, Stefče, with Bajsa [Arifovska], and with other people. Suddenly, I had the idea: why not create a virtual recording together, using Zoom and phone recordings, and involve musicians from all over the world? Yes, with your help, Stefče, we reached out to an instrumentalist from Australia—there was Petre Ćorgievski, who declined but recommended an Australian, Lindsay Pollak, an extraordinary kaval player. We also involved a tambura player from Japan, musicians from USA, from Seattle, two zurla players and a drummer from Detroit—one of them was Milo Destanovski, originally from Berovo but now living and working there. We also had participants from New York, including a vocalist, and twins from Italy. From Macedonia, we had Stefče Stojkovski and one of his sons, Teodor

двајца учесници од Македонија, Стефче Стојковски, и еден од неговите синови, Теодор Стојковски, кој свиреше бордон тамбура.

Stojkovski, who played the drone tambura.

01:32:21

Стефче

Интересно беше, да, јас ќе се надоврзам за малку, интересно беше како дојде идеата токму песната "Сокол ми лета високо". Тоа време беше актуелен Гоце Делчев, дали е наш или не е наш. Секако дека е наш, бидејќи единствено Македонците имаат отпеано песни за Гоце Делчев и никој друг, и решивме да ја отпееме, односно, Драги да ја отпее песната "Сокол ми лета високо" во придружба на сите овие учесници во овој мал проект, и сите се одзваа на овој наш позив. Да, вистина, идејата беше прекрасна и делата сведочат за тоа дека има преку, не знам, 16.000 гледаност на Јутуб за неполни две години.

Stefče

That's interesting. I'd like to add something. The idea for the song "Sokol Mi Leta Visoko" came at a time when Goce Delčev was a hot topic—whether he's ours or not. It's obvious he's ours because only the Macedonians have sung songs about Goce Delchev and his legacy. So, we decided to perform "Sokol mi leta visoko," with Dragi singing, accompanied by all these participants in this small project. Everyone responded to our invitation. The idea was excellent, and the results speak for themselves—over 16,000 views on YouTube in less than two years.

01:33:07

Драги

Да, да. Не само тоа, мислам, кога беше првото емитуање, на Фејсбук одеше, преку Јутуб, мислам во Америка, љубителите на македонската, воопшто на народната музика...

Dragi

Yes, yes. Not only that, but when it was first broadcast, it aired on Facebook and YouTube. Macedonian music lovers, and traditional music lovers in general, especially in America...

01:33:22

Стефче

Коментарите, да.

Stefče

The comments, yes.

01:33:23

Драги

Да, коментарите беа "Ау!" Тоа беше едно грандиозно дело, грандио зашто беше од сите континенти. Да, немавме од Африка до душа, тоа беше единствеа од која ни недостасуваше, меѓутоа сите други беа опфатени, Во таа пандемија, во таа затвореност, во таа блокада на се, ние успеавме да направиме една многу, многу квалитетна, не е студијска, снимено е на телефон и пратки, и така натака, меѓутоа, многу, многу успешна работа. Јас се надевам,

Dragi

Yes, the comments were, "Wow!" It was a grandiose achievement, with contributions from all continents except Africa—Africa was the only one not included. Despite the pandemic, the lockdown, and the isolation, we managed to create something very high-quality. It wasn't studio-recorded; it was done using phones and online platforms, but it was very, very successful. I hope, Stefče, we'll have the technical capability to...

Стефче, ќе има можност технички да се...

- 01:33:59 **Стефче**
Предлагам, да, предлагам, ако имаме техничка можност, да ја чуеме таа песна и да го продолжиме разговорот, но пред да продолжиме, но пред да ја чуеме, се извинувам, јас би прашал уште, коментарите беа "Ау!", и какви беа коментарите на луѓето одпосле, како беше насловена, таа беше насловена, "Светот за Македонија", или како беше ? Прво тоа сакав да прашам.
- 01:34:31 **Драги**
На англиски беше "Светот за Македонија", да, на македонски беше "Светот за Македонија со љубов". Е, така, "Светот за Македонија со љубов".
- 01:34:45 **Стефче**
Сите кои што учествуваа, сите дадоа љубов за Македонија.
- 01:34:49 **Драги**
Неверојатно, беа среќни, мислам, пресреќни зашто дадоа свој прилог за Македонија, за нешто што ќе остане трајно како македонски белег во светот. Имавме пофалби од сите...
- 01:35:09 **Стефче**
Коментари од секаде...
- 01:35:10 **Драги**
Дури имаше и од Зеланд, добивавме имејли преку izvormusic.com во кои што се величаа сите, "Како успеавте да ги соберете, како успеавте толку музички, толку квалитетно..." Добро, сите беа извонредни музичари, така да немаше проблем, мислам, секој си го имаше својот дел. Меѓутоа имаше три кавали, имаше три-четири там-
- Stefče**
I suggest, yes, I suggest, if we have the technical capability, we should listen to the song "Sokol Mi Leta Visoko" and two other songs by Dragi Spasovski. Before we continue, though, and before we hear them—excuse me—I have one more question. The comments were "Wow!" But what were the comments from the people afterward? What the title, "The World for Macedonia"—wasn't it called that? Or something like that. Can you tell us more about it?
- Dragi**
In English, it was "From the World to Macedonia." In Macedonian, it was "Светот за Македонија со љубов" ("From the World to Macedonia with Love").
- Stefče**
Everyone who participated gave their love for Macedonia.
- Dragi**
Unbelievable. They were thrilled—ecstatic to contribute something for Macedonia, something that will remain a lasting symbol of Macedonia in the world. We received praise from everyone...
- Stefče**
Comments from everywhere,
- Dragi**
Even from Zealand. We were receiving emails through izvormusic.com praising how we managed to gather so many musicians and create something so musically exceptional. All the participants were outstanding musicians, so there wasn't any problem—everyone played their part. We had three kaval players, three or four tambura players, and two zurla

	бури, имаше две зурли.	players.
01:35:38	Стефче Тапан.	Stefče A drum.
01:35:39	Драги Да, тапан.	Dragi Yes, a drum.
01:35:41	Стефче Три вокали.	Stefče Three vocalists.
01:35:42	Драги Три вокали, да, три вокали. Тоа беше, да кажам, еден грандиозен потват без никаков физички контакт едни со други. Се беше виртуелно и можеби затоа и беше толку ценет тој проект од сите кои...	Dragi Three vocalists, yes, three vocalists. It was a grand undertaking without any physical contact among the participants. Everything was virtual, and maybe that's why the project was so appreciated by everyone who...
01:36:00	Стефче Предлагам да ја чуеме песната "Сокол ми лета високо" и уште други две песни од Драги Спасовски.	Stefče I suggest we listen to the song "Sokol mi leta visoko" and two other songs by Dragi Spasovski.
01:36:09	<i>Сокол ми лета високо (песна) — видео</i>	<i>Sokol mi leta visoko (song) — video</i>
01:40:57	<i>Каде се чуло, видело (песна) — подкаст</i>	<i>Kade se čulo, videlo (song) — podcast</i>
01:45:47	Стефче Почитувани слушатели, проложуваме со програмата "Глас од татковината". Наш вечерашен гостин е Драги Спасовски. Драги, мислам дека опфатиме се, а доколку нешто не кажавме, слободно повели кажи.	Stefče Dear listeners, we continue with the program "The Voice of the Fatherland". Our guest tonight is Dragi Spasovski. Dragi, I think we've covered everything, and if there's something we haven't said, feel free to speak up.
01:46:05	Драги Ме радува што ми го постави ова прашање, да ми препуштиш на мене, по свој избор. Емисијава, Срефче, јас редовно ја слушам во САД, зашто го знам терминот и во тоа време таму е поплодне и можеме да си одвоиме време за да ја слушаме. Ја препорачувам и на моите ученици кои знам дека се верни, во наводници, следбеници на нашиот фолклор, и секогаш сакаат да слуш-	Dragi I'm glad you asked me this question, to let me address something by my own choice. I think I regularly listen to you in the USA, because I know the time slot, and at that time it's the afternoon there, and we can set aside time to listen. I recommend it to my students, who I know, so to say, are faithful followers of our folklore. Everyone wants to hear something new. Some know Macedonian, some don't, but

нат нешто ново. Некои знаат македонски, некои не знаат. Меѓутоа, посебно ги радува тоа што имаат можност да слушнат музички прилози во овие емисии и кога сме веќе околу тоа, јас не знам што се случува во вашата концепција, музичката концепција на оваа програма. Меѓутоа, еден период вие емитувавте стари изворни снимки, снимки кои не се познати не само за нас таму, непознати се и за овдешната млада генерација, помлада генерација. И наеднеш, а престанавте. Многу повеќе сега има новокомпонирана, или урбана староградска музика. Во ред е и тоа, јас не велам да не биде застапена, меѓутоа, се прашувам, зашто, што се случи со онаа изворно изворна наша музика? На пример, во еден дел, се сеќавам, мислам дека беше твое уредување, ти имаше пуштено стари снимки од 50-те години, наши македонски песни. Тоа е многу интересно.

01:47:47

Стефче

Да, тие снимки се кај нас во фонотеката. Дел од нив се префрлени, од 1955 до 1960 година, и е зачувано. Дел од нив е многу уништен материјал, за жал, и се трудам колку што можеме тоа да го објавиме, или да го презентираме, да го слуша аудиторумот, да ги слушаат тие песни и да ги пренесеме на младите генерации, колку што можеме, но, од техничка гледна точка, тие песни не можат да се имитуваат, бидејќи има дропови, има фалења текст, значи, технички се недоволно исправни, да кажам, за да се имитуваат на програми, и од тие причини, не дека некој ни забранува нешто, сметам дека малку паузираме со таква музика, но не значи дека нема да ја пуштаме.

01:48:43

Драги

Јас се надевам дека оваа моја забележка, можеби не е малку наметлива, наметлива

they are especially delighted to have the opportunity to hear music segments during these broadcasts, which we are already discussing. I don't know what is happening with your programming concept, your musical programming concept for this show. However, at one time, you were airing old, traditional recordings, recordings that are not only unknown to us over there but are also unknown to the younger generation here. And suddenly, you switched to focusing much more now on newly composed or urbanized old-town music. That's fine too; I'm not saying it shouldn't be represented, but I wonder, why? What happened to the traditional, original music? For example, I recall a segment—I think it was your editing—you aired old recordings from the 1950's of our Macedonian artists. That was very interesting.

Stefče

Yes, those recordings are in our archives. Some of them were transferred, digitalized, from 1955 till 1960, whatever was preserved. Some of it is severely damaged material, unfortunately. We're trying as much as we can to publish it, to present it, for the audience to hear those songs, and to pass them on to the younger generations as much as we can. But from a technical perspective, those songs can't be broadcast because there are skips, missing parts, text errors—they're technically insufficiently sound to be aired on programs. And for those reasons—not that anyone prohibits us from doing so—I believe we've paused a bit with that kind of music. But that doesn't mean we won't broadcast it again.

Dragi

I hope that this—my comment—might seem a bit intrusive... intrusive is not the right word.

не е најсоответниот збор, не е наметлива, туку е една молба, едно мало укажување, кој вид на музика го превлекува светот.

It's more of a request, a little suggestion, about what kind of music attracts people.

01:49:00

Стефче

Што сакаат да слушаат.

Stefče

What they want to hear.

01:49:01

Драги

Што сакаме да слушаме ние од јабана, би сакале да знаеме нешто повеќе, јас, мислам, јас лично имам познавање, зашто сум вовлечен во овој свет, меѓутоа луѓе кои не биле вовлечени, а сакаат да слушнат, многу повеќе ги интересира да слушнат снимка, да речеме на Нада Велковска, која е непозната за јавноста. Јас ја знам, таа е од Булачани, нејзините снимки, не се тие снимки, како би се рекло, обработени, мислам, стилизирани студински, не, тоа се во живо снимани.

Dragi

What they want to hear, yes. We from abroad, we want to know something more from here. I personally have knowledge because I've been immersed in that world, but for people who haven't been immersed in it, yet want to hear something new, they are far more interested in hearing, for example, recordings of Nada Velkovska, who is unknown to the public. But I know her; she's from Bulačani. The recordings are original; they're not edited, I mean, not studio-stylized—no, they were recorded live.

01:49:39

Стефче

Имаше иницијатива да се дигитализира еден дел од тие песни, арно ама, се застапа со таа дигитализација, и што стана, како стана, и зашто тоа не се проложи, мислам, јас наистина не знам и не можам да кажам. Сметам дека некои генерацији кои што ќе имаат повеќе слух околу тоа, дека ќе проложат да го емитуваат тоа. Драги, кои се твоите следни планови, да кажам, што е твојата понатамошна дејност?

Stefče

There was an initiative to digitize, to archive some of those songs, but it stopped. What happened, how did it stop, and why didn't it continue? Honestly, I don't know and can't say. I hope there will be future generations, with better understanding for this, who will continue to air it. Dragi, what are your next plans? What's the next step for you?

01:50:08

Драги

Следни планови... Токму што излеговме од стегите на оваа пандемија, малку се ослободивме. Меѓутоа, во САД, се уште не е целосно запоставена таа фама, односно, излезени од ниа, се уште ја има, меѓутоа, луѓето се повеќе и повеќе се отпуштат, и така веќе имавме голем успешен настап во Ванкувер, во Канада. Луѓето не префатиа со воодушевување, затоа што најпосле, после толку време, имаа можност да заиграат, да

Dragi

Next plans? Well, Stefče, we've just come out of the constraints of this pandemic. We've loosened up a bit, but in the US, it's still not entirely behind us—still present, though people are relaxing more and more. We recently had a very successful performance in Vancouver, Canada. People welcomed us with great enthusiasm because, finally, after such a long time, they had the opportunity to dance, to sing live and in person. And now we're or-

запеат директно во живо, и така натака. Сега се организира, една голема македонска вечер. Ти имаш присуствувања на ванкуверска вечер, знаеш од каков тип се тие. Тие се масовно посетени, многу прифатени. Така, тоа ни предстои, и планираме да излеземе понатаму од државата Вашингтон, во Калифорнија, Орегон, па и на исток, па дури и планираме, во план е, зависно од тоа како ќе се одвиваат работите политички, и така натака, зашто светот веќе навлегува во голема неизвестност, и доколку, сполај му на Севишниот, се биде во ред, планираме да поканиме некој музички уметник од Македонија, па така, заеднички да оствариме нешто во повеќе држави на САД. Ети тоа е замислата.

01:51:43

Стефче

Тоа е идејата, да. Јас навистина сакам да ти се заблагодарам од срце за твоето присуство, што не удостои да бидеш дел од програмата на Радио Македонија, да бидеш наш гостин, да ни кажеш како е, што е во јабана, во тугина, и да ни кажеш повеќе за оно што ти досега го имаш реализирано, како музика, како песна, како фолклор македонски. Оно што ти го работиш навистина импресионира и сметам дека длабоко треба да ти се поклониме пред тоа што ти го работиш и да кликнеме на сето тоа што ти си го оставил, нели, зад тебе. Навистина ти благодарам од срце и ти посакувам понатаму уште поголеми успеси и поголема работа, долг живот, секако, и во секој поле да ти се остваруваат сите желба.

01:52:44

Драги

Стефче, многу ти благодарам, искрено ти благодарам, навистина. Малку, така, ме трогна оваа твоја благодарност. Убаво е кога луѓето ќе ве забележат, секому му годи, а ме радува што се уште постои овде во Радио Скопје, во Македонија, начин да

ganizing a big Macedonian night this fall. You attended one in Vancouver, and you know what kind of events those are—massively attended, very well-received. So that’s ahead of us. We’re planning to expand further beyond the state of Washington, to California, Oregon, and even to the East Coast. And we’re planning, depending on how things unfold politically and otherwise—because the world has already entered great uncertainty—but if everything goes well, God willing, we plan to invite a musical artist from Macedonia. Together, we want to create something programmatic across several states in the U.S. That’s the vision.

Stefče

That’s the idea, yes. I truly want to thank you from the bottom of my heart for your presence, for agreeing to be part of the Radio Macedonia program, to be our guest, to tell us how things are, what life is like abroad, and to tell us more about what you’ve accomplished so far in music, in singing, in Macedonian folklore. What you’re doing is truly impressive, and I believe we should deeply bow to the work you’re doing and honor everything you’ve contributed, of course.

Dragi

Stefče, thank you so much, sincerely thank you. Honestly, I’m a bit moved by your gratitude. It’s a wonderful feeling when people notice you; it pleases everyone. I’m happy that there’s still something like this—like a radio platform here in Macedonia, a way for our art,

нашата уметност, нашето музичко-традиционално богатство биде презентирани не само на нашата јавност, туку и надвор. Ви пожелувам уште поголем успех, уште поголеми ангажирања, уште поголеми резултати на тој план. Благодарам што ме поканивте да ви бидам гости.

our musical and traditional wealth to be presented not only to our public, but also beyond. I wish you even greater success, even more significant engagements, and even greater results on that front. Thank you for inviting me to be your guest.

01:53:27

Стефче

Благодарам. Почитувани слушатели, проложуваме со песните од Драги Спасовски.

Stefče

Thank you. Dear listeners, we continue with the songs of Dragi Spasovski.

01:53:33

На стлоче седам, писмо пишувам (песна) — [подкаст](#)

Na stolče sedam, pismo pišuvam (song) — [podcast](#)

01:56:57

Одјава

Outro